СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 162. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, вівторок, 15-го липня 1947. — No. 162. JERSEY CITY and NEW YORK, Tuesday, July 15, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ в ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ — ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ — Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA — FIVE CENTS ELSEWHERE

СЕНАТ ЩЕ РАЗ ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО ПЕРЕГОЛОСОВАННЯ ВЕТА

Вашингтон. — Коли сенатові не вдалося довести минулого тижня до голосування над новим законопроектом для зниження податків, пороблено всі старання, щоб до голосування прийшло в понеділок 14 липня. Агітація між сенаторами за новий законопроект принесла успіхи до тієї міри, що республиканська більшість запевнила собі перемогу при голосуванні над билом, а крім цього поробила підготову до поновної його ухвали на випадок, коли б президент дотримав свого слова і поклав вето проти нього. З огляду на недалекі вакації конгресу, провідники роблять усе можливе, щоб довести до голосування як найшвидше і не допустити до вбиття законопроекту.

ЛУЇС КАНДИДАТОМ НА ПРЕДСІДНИКА АМЕРИКАНСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ

Вашингтон. — Успіх Джана Л. Луїса в його новім контракті для шахтярів підніс його значення в юніях приналежних до Американської Федерації Праці. Панує загальне переконання, що він кандидуватиме на предсідника Федерації на найближчій конвенції, яка почнеться 6 жовтня б. р. в Сан Франсиску. Луїс належить до екзекутивної ради Федерації, яка матиме важливий голос при виборі наслідника після уступлення теперішнього предсідника Вилйема Ґріна. Екзекутивна рада, складена з 15 членів, збирається на зібрання 8 вересня. Ґрін має 74 роки життя, а свій уряд він держить від 1924. В тому році Ґрін був скарбником А.Ф.П. Луїс багато причинився до вибору Ґріна на предсідника. Луїс має тепер 67 літ життя. Його приятелі кажуть, що він ... свою карієру, коли б став предсідником А.Ф.П. Його критики твердять, що він тоді схоче кандидувати на президента Злучених Держав.

ЗІЗД ГУБЕРНАТОРІВ У СОЛТ ЛЕЙК СИТІ.

Солт Лейк Сити, Юта ,14 липня. — Сьогодні зїхалися тут губернатори стейтів на періодичні наради. На перше місце вибивається особа нюйорського губернатора Тамеса Е. Дюія, якого вибрали предсідником. Тому, що Дюі є сподіваним кандидатом на номінацію на президента з рамени Республиканської Партії, на нього звернені очі цілої Америки.

НЕБЕЗПЕКА ДЛЯ СЕНАТОРІВ — З ГАЛЕРІЇ

Вашингтон. — Сенатор Джан В. Брикер з Огайо завважав, що сенаторам може грозити небезпека замордування з галерій, з яких публика прислухується нарадам. Звідти можна навіть кинути ручну гранату і викликати велику втрату в житті. Це сказав Брикер після того, як у суботу 12 липня хтось вистрілив до нього двічи з револьвера, коли він переходив з засідання сенату до свого бюра в домі сенаторів. Напасник не трапив у сенатора. Опісля виявилося, що це є бувший капітан сторожі в капітолі, Вилйем Кайзер.

ВІДНАЙШЛИ ПЕРШИЙ КІСТЯК ДИНОСАВРА В АМЕРИЦІ

Ню Йорк. — Американський Музей Природничої Історії оприлюднив, що його експедиція відкрила у стейті Ню Мексик перший повний кістяк передпотової звірюки, диносавра, якому, як кажуть, минуло 2,000,000 літ. Одначе кістяк малого диносавра є величини курки. Містодиректор Музею називає цю находку найціннішим відкриттям в справі існування передпотових животин в Північній Америці. Відкриття зроблено в околиці Линдрит, над південною границею стейту Колорадо.

ЗНИЖУЮТЬ ЦІНУ ЇЗДИ ЛІТАКАМИ, ПІДВИЩУЮТЬ НА ЗАЛІЗНИЦЯХ

Вашингтон. — Від 1 серпня ціна їзди літаками буде знижена на 25% на 19 повітряних підприємствах. Пересічна ціна їзди буде виносити 20 ц. від милевої тони на місце дотеперішньої ціни 25 ц. Ціна за перевіз пакунків буде виносити 33 ц. від тони за одну милю. — Комісія Прилюдної Служби стейту Ню Йорк признала 14 залізничим підприємствам підвишку ціни їзди в особових потягах на 13.63%. Пересічна ціна їзди буде виносити по 2.5 від милі на місце дотеперішньої ціни по 2.2 ц.

РОЗБИВСЯ У ФЛОРИДІ ЛІТАК В ДОРОЗІ ДО ПОРТО РІКА

В околиці Мелбурн, у Флориді, впав у багна літак марки ДіСі—3, який відпродала військова влада цивільному підприємству. Згинуло 21 осіб, між ними 18 громадян Порто Ріка, які їхали з Ню Йорку на вакації домів. Катастрофу приписують перевантаженні. Літак був чартерований агентом для порторіканців по зниженій ціні.

10,000 долярів на допомогову акцію З. У. А. Допомогового Комітету

ЛІГА АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАДЯН В ШИКАГО НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ СКИТАЛЬНИКАМ

Филаделфія, 14. липня. — На зборах Екзекутиви Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, які відбулися тут в суботу, 12. липня, голова Ліґи Американсько-Українських Громадян в Шикаґо, адв. Роман Смук, передав до розпорядження Комітету на допомогу українським скитальникам в Европі чек на суму 10,000 долярів. Ці гроші — це жертва українського громадянства в Шикаґо, зложена під час добродійної імпрези в цьому місті в дні 10. травня. В імпрезі, як відомо, брав участь відомий фільмовий артист фірми Метро-Ґолдвин-Меєр в Галивуді, Іван Годяк, як теж скрипачка-віртуозка Донна Ґресько, оперова співачка Марія Полиняк-Лисогір, оперовий співа Олександер Кульпак та Злучений Український Хор, під проводом Семена Чуби.

ПРОФЕСОР ГЕОЛОГІЇ ВИБИРАЄТЬСЯ ПО СВІТІ ДЛЯ СПИНЕННЯ ВІЙНИ — СКЛИКУЄ КОНГРЕС НАРОДІВ

Бостон, Масс. — Професор геології університету Гарвард, д-р Киртлі Ф. Матер, вибирається в подорож по цілому світі, щоб перевести агітацію між середною класою людей проти загального переконання, наче б то війна була неминуча. Він є головою екзекутивної ради Світової Братської Мобілізації, яка хоче довести до Світового Конгресу Народів. Він надіється переїхати літаком різні країни світу, щоб його обєднати для миру. Свою першу промову виголосить він на Світовій Конференції Християнської Молоді в Осльо, в Норвеґії, 17. липня. На цьому зїзді має бути приявних 1,200 делегатів молоді, а між ними 350 з Америки. Матер надіється, що вже найближчої осені збереться тимчасовий Конгрес у Ню Йорку.

ҐРИСВОЛД ВИЇХАВ ДО ГРЕЦІЇ НА ЧОЛІ АМЕРИКАНСЬКОЇ МІСІЇ

Вашингтон, 13. липня. — Двайт Ґрисволд, і інші члени американської місії для допомоги Греції, виїхали новим літаком президента — „Незалежність" — до Атен. Цим літаком перевозять теж тіло грецького амбасадора до Америки Діямантопополюса, який помер нагло в Ню Йорку недавно. По дорозі літак спиниться в Німеччині, щоб забрати жінку Ґрисволда.

Конференція Европейської Співпраці в Парижі

НЕБУВАЛИЙ УСПІХ НАРАД. СТВОРЕНО КОМІТЕТ СПІВПРАЦІ. СОВЄТСЬКИЙ ПРОТЕСТ І ОСТОРОГА ВСІМ ЕВРОПЕЙСЬКИМ КРАЇНАМ

Париж, 13. липня. — Вчера почалися тут конференція 16 західньо-европейських країн, завданням якої є створити спільний плян економічної відбудови Европи при американській допомозі, як це запропонував секретар стейту ген. Маршал. Це перша конференція після війни, в якій не беруть участи Совєти і яка тому може послужити прикладом міжнародної співпраці, якщо її ніхто не саботує. Першого дня нарад промовляли міністри закордонних справ Великої Британії, Франції та Італії. Британський міністер Бевин був вибраний одноголосно через аклямацію предсідником конференції, що від самого початку прибрала наскрізь ділового характеру. Бесідники підкреслили важливість цеї конференції, від якої справді залежить рятунок Европи, якщо не світу. Другого дня нарад вже створено Комітет Співпраці, до якого увійшли представники усіх країн, що беруть участь в конференції та завданням якого є до дня 1-го вересня провірити резерви і встановити потреби Европи на найблищих чотири роки. Комітет матиме теж повновласть почати переговори з урядом Злучених Держав в справі допомоги. Для справности конференції створено Діловий Комітет, що опрацьовує всі технічні подробиці. Він теж запропонував створення чотирьох головних Економічних Комітетів, які плянуватимуть техніку відбудови Европи в усіх її господарських ділянках. Бельгія, Голандія і Люксембург рішили виступати на конференції одноголосно. Таке саме рішення винесуть теж Скандинавські країни. У вівторок має відбутися знову пленарне засідання, що без сумніву прийме звіт Ділового Комітету. Комітет Співпраці знову рішив залишити „відкриті двері" теж для тих країн, які ще „можуть долучитися до співпраці". Французький премієр Рамадіє висловив жаль з приводу відсутности на конференції Совєтського Союзу та його сателітів, заявляючи, що „досі ще жодна країна не мала успіху в намаганнях відбудувати своє господарство своїми власними засобами". Вже в перших двох днях нарад всі країни виявили стільки доброї волі і стільки взаємного розуміння та бажання співпраці, що конференція дає найкращі вигляди на майбутнє. Вона з черги з тим більшою силою підкреслює цю каригідну деструктивну ролю, яку досі грав Совєтський Союз в усіх міжнародних нарадах. У міжчасі совєтський уряд за посередництвом своїх амбасадорів в усіх західньо-европейських країнах, які беруть участь в паризькій конференції, склав протестаційну ноту, остерігаючи поодинокі країни перед наслідками цеї конференції, якої Совєти собі не бажають. В ноті подані ті всі „арґументи" проти конференції, які видвигнув совєтський міністер Молотов на закінчення тридержавної конференції в Парижі в тій самій справі.

ГАРЯЧКОВА ПРОТИАКЦІЯ СОВЄТІВ ПРОТИ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ СПІВПРАЦІ
БОЛЬШЕВИКИ ЗАКЛЮЧУЮТЬ ЕКОНОМІЧНІ „ДОГОВОРИ" ЗІ СВОЇМИ САТЕЛІТАМИ

Рівночасно з відкриттям Конференції Европейської Співпраці в Парижі, в якій беруть участь всі західньо-европейські країни, Совєтський Союз почав гарячкову протиакцію проти пляну економічної відбудови Европи при американській допомозі та проти співпраці всіх европейських країн.

Прага, 12. липня. — Сьогодні тут проголошено спільний совєтсько-чеський комунікат про торговельний договір між обома країнами на найблищих пять років, в заміну за чеський бойкот Паризької конференції. В договорі Совєти обіцяють доставити чехам протягом 1948 року 400,000 тон збіжжя, 65,000 тон штучних погноїв, 20,000 тон бавовни та неозначену кількість сирих матеріялів, як залізо, манганез, хром і т. п. В заміну Чехословаччина постачатиме Совєтам залізничий виряд, машини, мануфактуру, мясо і цукор та інші продукти. В кінцевому комунікаті сказано, що „обидві раїни переконні, що ця економічна співпраця причиниться не тільки до економічного розвитку обидвох країн, але теж для дальшого розвитку економічної співпраці европейських держав та до.. світового мира".

Софія, 13. липня. — Болгарський віце-премієр Костов, вернувши з Москви, повідомив, що болгарська рада міністрів потвердила торговельний договір між Болгарією і Совєтським Союзом у висоті 87,000,000 долярів на 1947—48 роки. Повідомлено теж про інші договори, або торговельні переговори між самими совєтськими сателітами.

ЧОМУ ПЕРЕСТАЛА ДІЯТИ УНРРА?
БЕЗГЛУЗДІ І ОБИДЛИВІ ТВЕРДЖЕННЯ БОЛЬШЕВИКІВ

Париж, 13. липня. — Згідно з твердженням дипломатів, в Юґославії большевики так виясняють припинення діяльности УНРРА: Протягом двох років УНРРА доставляла світові потрібні товари з Америки, але за совєтські гроші. За всю допомогу платив Совєтський Союз. Але користаючи з обставин, що потрібні іншим країнам продукти могла доставляти тільки Америка, американські капіталісти щораз підносили ціни і це вкінці заставило большевиків припинити закупи в Америці і тим самим розвязати УНРРА. Такі божевільні „вияснення" і такі безглузді обвинувачення видвигають большевики проти Америки, яка сама дала 73% вкладу (три більйони долярів) в загальну допомогову акцію УНРРА, а останніх 27% дали всі інші країни разом.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ НАСТУП КОМУНІСТІВ НА ГРЕЦІЮ

МІЖНАРОДНІ КОМУНІСТИЧНІ СИЛИ З АЛЬБАНІЇ АТАКУЮТЬ ГРЕЦІЮ. АМЕРИКАНСЬКА ПРОТИ-КОМУНІСТИЧНА ДОПОМОГА ВЖЕ В ДОРОЗІ

Атени, 13 липня. Грецький уряд, на підставі звідомлення свого генеральльного штабу, повідомив сьогодні, що грецькі і міжнародні комуністичні банди перейшли з Альбанії до Греції та заатакували місто Коніца, шість миль від альбанського кордону. На тій самій ділянці по альбанському боці сконцентровано поважні комуністичні сили, між якими є теж міжнародна бриґада, про яку свого часу повідомлялося. Інші міжнародні комуністичні банди дожидають наказу до наступу на грецьку провінцію Теспротія, на південь від Коніца. Саму Коніцу обороняє два відділи грецької армії в силі 200 людей. Уряд післав підкріплення повітряним шляхом. Нова атака комуністів є — згідно з твердженнями грецького уряду — частиною комуністичного пляну, звереного на здобуття відповідної грецької території, на якій можна б створити „вільний уряд". Американська і британська військові місії розглядають положення. Минулої пятниці у Вашингтоні повідомлено, що в дорозі до Греції вже є американський військовий виряд вартости 35,000,000 долярів ,висланий в рямках проти-комуністичної допомоги Греції, згідно з „Доктриною Трумана".

БОЛЬШЕВИКИ БЕЗЗАКОННО ВИЛОВЛЮЮТЬ СКИТАЛЬНИКІВ В АВСТРІЇ

Американські і британські власті протестують.

Відень, 13 липня. В останньому часі большевики почали масово виловлювати і арештувати скитальників в Австрії. Не маючи досдупу до інших окупаційних зон, вони заарештували насамперед тих, які за американсько-британським дозволом їхали потягом з Відня в американську зону. Кількість заарештованих большевиками скиталльників, головно литовців, естонців і лотишів, переходить 200 осіб. Всіх їх приміщено в концентраційному таборі біля Відня, а один потяг, навантажений скитальниками, мав вже виїхати на схід. Американські і британські власті в Австрії зложили гострий протест.

МАСОВА ВТЕЧА НІМЦІВ ВІД БОЛЬШЕВИКІВ

Мюнхен, 13 липня. (АП) — Німці такими масами почали втікати зі совєтської зони в американську, що американське військове управління змушене робити в цій справі окремі заходи, означуючи положення як „серіозне". За останні два місяці втікло понад 30,000 німців. Щоб зупинити втечу, американські власті в дні 3 липня завернули назад 1,200 втікачів, але це нічого не допомогло і не відстрашило інших. Німці дальше масами втікають, заявлюючи, що вони рятуються від примусової внсилки на невольничі роботи в Совсоюзі.

ПІДПИСАНО АМЕРИКАНСЬКО-ТУРЕЦЬКИЙ ДОГОВІР

Анкара, 12 липня. Сьогодні в турецькому міністерстві закордонних справ підписано американсько-турецький договір в справі 100,000,000 долярів американської допомоги, згідно з „Доктриною Трумана". Договір підписали турецький міністер закордонних справ і американський амбасадор в Анкарі.

СОВЄТИ ПРОТИ АМЕРИКАНСЬКОЇ ДОПОМОГИ АВСТРІЇ

Відень, 13 липня. Видавана совєтським військовим командуванням газета „Естеррайхіше Цайтунґ" остерігає сьогодні австрійців перед американською економічною допомогою, яку у висоті 100,000,000 долярів, правдоподібно, ухвалить конгрес. Большевицька газета твердить, що ця допомога призначена на „поневолення" Австрії американським капіталом, та що Совєти не допустять її в свою зону.

БРИТАНСЬКИЙ УЛЬТИМАТ ПАЛЕСТИНСЬКИМ ТЕРОРИСТАМ

Єрусалим, 13 липня. Жидівські терористи схопили вчера двох британських сержантів, як закладників проти виконання кари смерти на засуджених трьох жидівських терористах. Сьогодні британські власті видали ультимат, що на випадок, як згадані сержанти не будуть звільнені протягом 24 годин, район, в якому вони були схоплені, буде відірваний від Палестини і в ньому буде проголошений гострий воєнний стан.

ФРАНЦІЯ ЗАПРОПОНУЄ АВТОНОМІЮ ІНДОКИТАЄВІ

Париж, 13 липня. В найблищому часі французький уряд плянує запропонувати Індокитаєві повну автономію в рямках французького колоніяльного Союзу. Проте, в Індокитаю мав би залишитися французький високий комісар, що контролював би тільки індокитайську армію та закордонну політику.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПІЗНАЛИ МЕТОДИ КРЕМЛЯ

Найбільший клопіт в світі є нині через Росію. Вона є теж найбільшим клопотом і для Америки. Знов для багатьох американців є вона ще й загадкою, яку пробують на різні лади відгадати, на що вказує хмара книжок, виданих з цею ціллю, а написаних різними дипломатами, політиками, журналістами чи бизнесменами. Незнання Росії є причиною, що появляються що раз нові книжки та автори, що пробують описати це, що діється за „залізною заслоною". Стільки мільйонів людей вигубив совєтський режім здійснюючи свій „соціялізм", а проте декому ще й цього замало. Ще треба далі писати і виясняти, що це за нещастя спало на світ божий, та як перед ним охороняти решту світа, тим більше, що комуністична пропаганда далі дуже активна.

Та найважніше, як глядять на Росію у Вашинґтоні, зокрема, що думає про неї департамент стейту, який, як відомо, вважали завше „про-російським", а від довгих літ ще й „апізерським", коли вжити терміну, що виясняє це становище ще ясніше. Саме ця „угодовість" давала уже не раз притоку до гострої критики американської закордонної політики у відношенню до Совєтів. Звідси теж і та загальна радість, як рознеслись вісті, що департамент свою політику зглядом Росії змінив і став немов твердшим, а на що вказували б, між іншим, теж і гострі виступи президента Трумана та секретаря стейту Маршала, звернені проти совєтської політики, а навіть і совєтської диктатури.

В таких обставинах вартувало б знати, чи все це є тільки хвилевим явищем, дипломатичною конюнктурою, контратакою, чи вислідом глибокого передумання і знання відносин в світі, а зокрема цього, які є задуми в тих, що сидять в Кремлі.

З цього, що пише Артур Крок, найліпший знавець вашинґтонських, політичних тайн, що є в головах найвищих осіб, виходило б, що ці особи добре визнаються на совєтських методах політичної поведінки та її причинах. Крок не пише про це в цьому випадку просто від себе, а тільки покликується на анонімну статтю в квартальнику „Форейн Аферс", яка виясняє причини поведінки Совєтів у різних міжнародніх справах. Крок каже, що ця стаття походить з авторитетного джерела, та що так дійсно є, як у ній написано. З цього виходило б, що не зважаючи, що совєтський міністер закордонних справ Молотов вибрався до Парижа на останні наради аж з 80 дорадниками, щоб тим задурити Вашинґтон, департамент стейту знав наперед, яка буде відповідь Молотова, та що Совєти відмовляться від участи в дальших нарадах над ратуванням Европи при американській допомозі. Це своє рішення Кремль хотів закрити і тому Молотов прибув з таким великим числом дорадників, щоб робити враження, що Совєти хочуть співпрацювати. Одначе кремлівським диктаторам співпраці не треба, а тільки треба „доказу" на те, що „капіталісти" завзялись валити СССР, та що тим самим треба далі задержати диктатуру та гострий режім. Це так ратує себе тепер Кремль, якого сила зачала підупадати.

Недостачі в наших бібліотеках

Коли зайде мова на тему українських бібліотек в Америці, можна тепер почути нарікання, зрештою зовсім оправдані, на неохоту громадянства інтересуватися українською книжкою. Ще перед першою війною був слідний між українсько-американським громадянством рух, щоби закладати свої бібліотеки при товариствах та клюбах, а теж домагатися закладання окремих українських відділів при прилюдних бібліотеках по різних місцевостях. Такій рухливості передових громадян треба завдячувати доволі поважні українські відділи в таких містах, як Ню Йорк, Нюарк, Дітройт, чи менших, як от Пасеїк. Це лише зразки. Великі відділи У. Н. Союзу, як наприклад тов. „Дністер" в Ню Йорку, вложили поважну суму гроша на придбання українських книжок. Коли ж тепер запитатися у прилюдних бібліотеках, яке число читачів чужомовних книжок, то зправила почуєте, що „незамітне" — „неґліджент", а як запитаєтеся урядовців українських товариств, як члени інтересуються бібліотекою, почуєте відповідь, що навіть не вибирається уже бібліотекаря, бо він не має роботи.

Перед місяцем появився в щоденниках звіт товариства „Амерікен Лайбрері Асошіейшен" про стан американських бібліотек на підставі дволітніх студій. Звіт обіймає 200 сторінок, а в ньому не лише виказані недомагання американських бібліотек, але теж і плян, як зарадити. Сказано там, що 90% прилюдних бібліотек не мають потрібних обстанов, а крім того вичислені такі головні недомагання в бібліотечнім американськім русі:

Тридцять пять мільйонів населення цілком не має прилюдних бібліотек; переважна частина бібліотек це дуже малі одиниці і не мають відповідного доходу; багато стейтових бібліотечних агенцій не відповідають своєму завданню; службовики та загалом персонал при бібліотеках не має належного знання, як вести діло; багато бібліотечних будинків є перестарілих і не відповідають вимогам часу.

Для поправи оцих недомагань — сказано в звіті — треба придумати способи придбання по $140,000,000 річно, а це значить наложити тягар по $1 на кожного мешканця Злучених Держав. Крім цього на прибудову й поправу будинків треба окремо $400,000,000, а на закупно нових книжок і відповідної обстанови додатково ще $150,000,000.

Що каже оцей звіт Амерікен Лайбрері Асошіейшен для тямучих людей?

Отже в першу чергу вказує, що 30,000,000 американців цілком не має бібліотеки. Значить, навіть така поступова й багата країна, як Америка, потребує ще багато часу, щоб навчити людей користати з книжки й бібліотеки. Інші недомагання вказують, що й там, де є свідомі люди, вони не сповняють своїх духових обовязків на сто відсотків. А ще дальше можна вичитати, що то замало добра воля людей, бо до виповнення програми треба таки грошей і то обильних грошей.

Перенесім оті завваги на наш український загумінок і теж дійдім до якогось висновку. Недомагання бувають в цілій Америці, отже можуть бути і серед нас. Та звернімо увагу на те, щоб хоч якась частина громадян інтересувалася бібліотекою, а це само вже поможе важливому ділу. Коли буде духова ячейка, тоді може трапитися нагода на більше заінтересування книжкою і духовим життям взагалі. Коли в якійсь громаді, чи лише в товаристві, є хоч одна людина, що інтересується бібліотекою, хай вона сама пробує підтримувати цей інтерес і шукати союзників. Можна навіть дати більшу жертву на заплату людини, яка припильнувала б книжок в товариській бібліотеці і заохочувала інших до читання.

Правда, тепер можна почути завваги, що старші люди перестають інтересуватися українською книжкою, бо вже їм не стає сил, а молодь не привикла читати українські книжки. Тут треба зрілої застанови. Коли нема багато людей, щоб інтересувалися українською книжкою, то треба звернути увагу на придбання і розпозичання книжок в англійській мові про українську справу. Таких книжок тепер доволі багато. Їх видав не лише Український Союз, але й інші видавці. Є книжки з чисто українським характером, а є з мішаним характером, тобто таким, що в них говориться про українську справу в звязку з іншими справами. У добре зорганізованих клюбах або в товариствах, особливо в молодечих організаціях, повинна бути ціла бібліотека таких книжок. Вона сповнить своє завдання, коли найдеться хоч одна ідейна людина українського роду, яка схоче такою бібліотекою інтересуватися.

До нашої редакції постійно пишуть листи студенти університетів та каледжів з проханням дати їм вказівки, де найти матеріяли про українське життя. Замісць відповідати їм подрібно, а це забирає нам багато часу, нам було б лекше відослати таких людей до місцевих українських товариств чи бібліотек, коли б ми знали, що там така бібліотека находиться. Місцеві письменники, лектори, професори, учителі теж багато скористали б, коли б так знали, що в їхнім місті є книгозбірня з книжками про Україну і українознавство. Тоді не лише сама книжка сповняла б свою місію, але теж і бібліотекар чи бібліотекарка, що пильнують книжок по українських товариствах, мали б нагоду особисто поінформувати таких неукраїнського роду людей про вагу і значення української культури, літератури, і про український нарід загалом.

Пробуймо це зробити, а тоді побачимо, як це виглядає в практиці.

Д-р Юліян Мовчан.

До питання ідеологічної еволюції СССР.

(Надіслане з Европи).

Подібно як років 10 тому було ясним, що питання „мир чи війна" залежатиме від позиції в цій справі Німеччини, так само і тепер ясно, що справа миру залежить передусім від того, що про це думає Вячеслав Михайлович... чи пак, СССР.

Саме тому в центрі уваги світової преси тепер стоїть ніхто інший, як та сама, ще до-недавна всіма непомічувана „дика", „азійська", „відстала" Росія, чи інакше Совєтський Союз.

З нашого, напр. українського погляду доводиться лише дивуватися, як світ так довго міг „недобачати" на мапі такої країни, кордони якої простягаються аж десь від берегів Японії, і кінчаються на берегах Балтійського моря. Ми вже не кажемо про те, що той світ також „не помітив", як „ні з того ні з сього" пішло в могилу від голоду, куль, а то й просто від каторжної праці кільканадцять мільйонів людей. Дивний є цей „культурний" світ!

Одначе дуже багато з того, що пишеться тепер про СССР в пресі, далеко не відповідає реальній дійсності. Бо автори роблять дві кардинальні помилки: або вони описують нереальний стан в СССР, а т. зв. „потьомкінські села" (що найчастіше буває), або, навпаки, перегинають палку в другий бік і подають все тенденційно і тому також невірно.

Причина цього лежить не тільки в наявності „залізної заслони", яка відділює „західний світ" від „східного", але і в тому, що деякі західні журналісти, є закороткозорі і егоїстичні, щоб бачити трохи далі, ніж те, що вони бачать перед своїм носом.

У світовій пресі і в світовій громадській думці є два основні погляди щодо СССР. Один з них твердить, що Совєтський Союз є держава наскрізь комуністична, її уряд, керований комуністичною партією, вперто, але чесно і вірними шляхами прямує через пролетарські революції до комуністичного ладу в усьому світі.

Інший погляд, навпаки, твердить, що СССР не є і ніколи не був комуністичним, чи соціялістичним, а що це є звичайна російська імперія, яка фактично мало, або майже нічим не відрізняється від інших сусідніх національних держав. Прихильники цього останнього погляду особливо часто люблять посилатися на реформи, які поробив „батько" у своїй імперії за останні воєнні (і навіть уже післявоєнні) роки.

Нічого й казати — як перший так і другий погляд є далеко від справжньої дійсности. Бо й справді, якщо б допустити, що СССР — це країна справжнього соціялізму, або прикладом такого, як його собі уявляли Маркс і Енгельс, тобто, країна, де всі народи рівноправні, де панує добробут, нема визиску і де є повна свобода думки, слова і т. д., і т. д., то як можна допустити, щоб у такій країні цілі національні республіки були нещадно карані уже аж на 30-му році „соціялістичної революції" (пригадаймо, напр., недавню постанову уряду СССР про ліквідацію Чечено-інгушської та Кримської республік). Як можна допустити, щоб у країні „побудованого соціялізму", де мусів би панувати повний інтернаціоналізм, тобто повна воля і рівноправність народів, щоб у такій країні „національні уряди" складалися в переважній більшості з представників чужих національностей, звичайно накинених згори (напр. Хрущови та інші з ним). Як допустити, щоб у країні соціялізму населення національних республік мільйонами вмирало з голоду, а за одне критичне слово, сказане на адресу уряду, люди здебільшого розплачуються життям.

Такий і подібних, аж ніяк не „соціялістичних" фактів, можна б навести безконечну кількість.

Якби керманичі СССР напр., справді хотіли покарати лише зрадників „соціялістіческой родіни", тобто в даному випадку запроданців німецьких окупантів, то вони — якщо вже йде про якусь справедливість, повинні були б покарати передусім російський нарід. Бо кожний знає, що ніодна інша менша республіка, що входить до складу СССР не зробила чогось подібного, що зробили росіяни у вигляді хочаб відомої РОА або славнозвісного „Власовского двіжения". Але ні... Найжорстокіша кара впала власне на менші національні республіки. Бо якже було не скористатися з такої чудової нагоди. „Пришити" марку „ізмєнніков" — і тоді є повне „моральне" право знищити таких „бунтовщіков".

А Сталін в одній з своїх урочистих промов минулого року не тільки не засудив росіян, що вони дали під німецьку команду майже мільйонову власівську армію, а навпаки — навіть дуже похвалив їх...

Так само, якщо навіть допуститись такої божевільної думки, що побудова соціялізму „вимагає" голодної смерти мільйонів людей, то, тоді незрозуміло, чому цією страшною жертвою мали бути напр. український чи білоруськой народи — господарі найбільш плодючої землі, а не росіяни, напр., які мають землю куди гіршу від української.

Отже, як бачимо, тут щось не те... Щось занадто однобічно і дивно виглядає той „інтернаціоналізм" і „соціялізм"...

З другого боку з багатьох солідних фактів видно, що СССР також не є лиш червона вивіска на шовіністично-національній російській державі, де, мовляв, на місці Миколи II. засів собі інший царик у формі Йосифа I. і більш нічого не змінилося. Так воно також не є... Проти такого твердження говорить не тільки те, що в центральних урядах і партії сидять далеко не самі росіяни, а передусім те, що в СССР не мать приватної власности на засоби виробництва не тільки „нацмени", але і сам російський нарід, без чого не мислима національна держава в історичному розумінні цього слова. Той факт, що матеріяльне становище російського народу зовсім не покращується від того, чи будуть ще „прилучені" нові терени до СССР, чи ні, і що поза межами СССР, тобто на еміграції крім „інородців" перебуває також велика сила і російських патріотів, вороже наставлених проти сучасного режіму в Совєтах — також суперечить твердженню, що „СССР — це лише нова національна Росія".

Виникає тоді питання: щож тоді являє собою Совєтський Союз? До якої групи держав його можна зарахувати?

На це питання яскраву відповідь дає сама дійсність в Совєтському Союзі. СССР не є чисто соціялістична держава, але і не є чисто національно-капіталістична. Точніше кажучи, СССР там „де треба" — стає соціялістичною, найдемократичнішою" і т. д. державою, але там, де цього „не треба" — він моментально змінює маску і стає майже стопроцентною „великоруською" державою, не гребуючи при тому навіть найреакційнішими аксесуарами останньої. Ось чому Совєтський політик чи дипломат представляє напр., стан в СССР закордонному робітникові під одним експектом, а напр. Чорчилеві чи подібним іншим, зовсім під іншим. Так само Хрущов напевно своїм землякам з Москви (він відтіля походить) говорить, одно

(Продовження на стор. 4-тій).

Ол. Луговий.

Дажбожі Внуки

I.

НА ЧУЖИНІ МІЖ СВОЇМИ

73)

Впевненість про злочинність попереднього його роботодавця у Миколи Зарічного зродилася в перших днях праці його у Боровички. Вона розповіла про все, що за роки сталося. Пригадав Микола, що в день смерти Наталиного батька — Розтягайло післав його у кут фарми на цілий день. Коні дармували, хоч було що орати на фармі, по сусідству з Бориковою.

Нічого злого хлопець тоді не подумав, почувши про смерть сусіди. Але старий Розтягайло надто уважно чогось приглядався йому, кілька днів непокоївся, аж сусіду поховали. Тепер всі незначні дрібниці, події, поведінка, набирали значіння. Щось в тому захование неясне. Коронер ствердив смерть від нещасливого случаю, одначе... Що робив того дня Розтягайло, чого непокоївся? Чи не винен він душогубства? Переводити секцію тіла покійного — запізно. Літо, минуло вже півтора місяця з дня смерти, тіло певно почало тліти, а всеж! Треба чувати, стерегтися... Злочинець може нові злочини уплянувати...

Нічого господиням не говорив, бо й чого жіноту страшити, розярувати старі болі, що потроху вже гоїлися. Але про себе передумував, набирав певности. Кожної ночі ждав зачіпки. Наготував дубельтівку, набоїв. Кілька набоїв, вийнявши шріт набив кришталами солі. Спати перейшов до стайні, у хаті мовляв, гаряче. Причаївся він, та бо причаївся й ворог...

Остогидло вижидати, пустився Микола на хитрощі. Як що Розтягайло справді злочинець, треба дати йому нагоду. Над вечір одного гарного дня перед косовицею вибрався до міста. Наложив на віз всякого добра на продаж, повільно проїхав дорогою попри Розтягайлове обійстя. Старий приглядався йому з недалекого подвіря, долітало уриване бурчання. До міста сімнадцять миль, отже не верне наніч, щоб малювався. Мусить у місті ночувати, або вернеться аж по північі. На щастя зустрівся ще й сусідний фармер, крикнув — куди Бог несе? Микола й відповів голосно, більш для Розтягайла, — мовляв до великого міста, дорожче продасть дріб, яйця, ну й шнурків на жнива дешевше чим у містечку купить. Проїхав ще з милю у напрямі міста, далі повернув до недалекого миль за три містечка на перестану. Швидко там все зорудував і з заходом сонця, простішою дорогою, був вже у дома. Повечеряв, пішов до стайні спати, але чатував.

Чатувати недовго довелося, як він і сподівався. Жінки полягали, погасили світло, він вийшов узброєний дубельтівкою на подвіря. Ніч світла, під повню, видно наче хмарного дня. На гомстеді стояли дві купи минулорічної соломи і засіки на збіжжа по при них, ярдів так на сто ближче дороги, чим межі з Ростягайлом. На дорозі нічого не бачив. Солома й засіки закриті трохи не до половини ламом пшениці. Коли блиснуло коло одної купи світло, звився димик. Микола схилившися побіг на вперейми від межі, на найкоротшу відстань від межі до Розтягайлового обійстя. Міркував, що підпаляч втікатиме найкоротшою дорогою, як що це Розтягайло, не інший хто. Не помилився. Солома розгорілася на добре, відблиск доходив до нього. Рішив, згорить засіка, то згорить, а злочинця не випустить. Притаївся в тіні невеликих осин на межі. Хвилин через кілька, кроків може з сорока від Миколи пробіг спотикаючися Розтягайло. Гримнули два стріли одночасно. Розтягайло заревів недорізаним бугаєм, упав. Швидко однак зірвався, проліз через дріт і погнав з болю виючи, чи зо страху, падаючи, то знов зриваючися. Микола вистрілив ще раз наздогін. Підійшов оглянути місце, де підпалювач пролазив крізь дроти. На колючках завіс шматок клітчатої сорочки, щось темніло на межі. Підняв здобич-капшук з тютюном і пулярес. Спокійно пішов до дому, засіка все одно вже палала. На обійсті Розтягайла заводили пси на спілку з господарем. Гавкали пси у подальших сусід, аж захидився гавкотом Лиско на подвірі Боровиків. Трохи моторошно ставало Миколі від дикого виття, але жалю не відчував. Злочинець дістав те, що заслужив...

До пів смерти перестрашені Наталка з матірю безрадно дивилися на недалеку пожежу. Зраділи, Миколу цілого й здорового побачивши. Вони думали, що це стріляв злочинець...

— Ні, це я стріляв у паляча! — він жінок заспокоїв. — Більше не буде людей кривдити!

— Ти застрілив його? — Боровичка зжахнулася. — Щож тепер буде? — Зблідла зо страху Наталка присіла, видивилася великими очима півпритомно.

— Що ти наробив, Микола? — шептала. — Тебе в тюрму посадять!

— Заспокійтеся! Де б я хотів людину, хай собі злочинця, вбивати Я стріляв сіллю! Полежить, вичухається, чорти його не вхоплять. Його закон покарає! Ось тут і докази! — У хаті виложив на стілець шматок сорочки, капшук і пулярес.

(Дальше буде).

В. Левинський.

Дещо про національну асиміляцію

2)

III.

Хоча процес національної асиміляції, зясований Л. Гумпловичем в основному глибоко обгрунтований і вірний, всеж таки виявляє він в дечому поважні недоліки. Автор знаменитої книги про боротьбу народів ігнорує саме той факт, що закони національної асиміляції, важні для однієї культурної доби, не мусять мати місце в іншій культурній добі, коли причини й умови, важні для їх дії, зникають або міняються.

Недоліки в книзі Л. Гумпловича, оскільки ходить про національну асиміляцію, усуває у великій мірі Отто Бауер у своїй блискучій студії п. з. „Умови національної асиміляції", яка у своєму часі звернула на себе загальну увагу соціологів і знавців національного питання. На підставі колосального матеріялу з минулости життя й розвитку народів різних країн, як панівних так і поневолених, автор відкриває цілий ряд подібних законів національної асиміляції, з якими хоч би тільки найважнішими слід нам зазнайомитись.

Кожна кляса, каже Бауер, має свій особливий закон асиміляції. І кожна з великих історичних форм визиску має свої особливі асиміляційні закони.

Праця рабів (невільників) робить їх дуже податливими асиміляції. Раби в добі невільництва безслідно асимілювалися із народністю своїх панів. Ця тенденція сильна і в нових часах. Домашня служба, що її положення нагадує [illegible] рабство, легко асимілюється. Так напр. українська наймичка в домі польських панів, або чеська наймичка у німецького панства, легко асимілювались.

Натомість кріпак, панцизняний селянин, не підпадав асиміляції. Чеський кріпак, що належав до німецького поміщика; український, литовський і білоруський кріпаки, що жили в панцишинному ярмі польського шляхтича, не асимілювались і всі зберігали свою народність.

На підставі цих і подібних фактів Бауер зясовує важний історичний закон асиміляції:

Рабство асимілює, кріпацтво ні.

Далеко складніший асиміляційний закон, якому підпадає пролетар у добі капіталізму.

Українці, поляки, словаки, чехи, румуни, італійці, які кидали рідне село та виїздили до Америки, де діставали працю в сільському господарстві, в копальнях, або промислі, не підпадали асиміляції. Їхній культурний стан стояв далеко нижче від культурного стану американців. Однак уже в другій, а ще певніше в третій генерації вони здебільшого асимілюються. Інакше з тими виселенцями, що попадають у чужу країну або в місто, де різниця в культурному стані їх та місцевого осередку, в якому доводиться їм працювати, не така велика. Селянські сини, що попадають у місто і там пролетаризуються, себто зміняють цілком дотеперішній спосіб свого життя, а разом із цим і спосіб свого думання, легко підпадають асиміляції. Українські сільські виселенці, що попадали у польське або російське місто та ставали тут пролетарами, легко асимілювалися.

Далеко тяжчі виростають трудноції для асиміляції, коли в чуже місто або в чужу країну емігрують кваліфіковані та національно свідомі робітники. Виключені від асиміляції є ті робітники, які своєю кваліфікацією і культурою перевищують місцеве робітництво, серед якого доводиться їм працювати.

Погляньмо, в яких умовах асимілюється кляса поміщиків і буржуазія.

Українські бояри під Польщею польщились, під Московщиною московщилися. Так само польщилась литовська шляхта. Німецькі барони прибалтійських країн царської Росії, будучи на її службі, московщились. Чеська шляхта після нещасливої битви для Чехів під Білою Горою (1620) понімеччилась. Словацька шляхта змадярщилась. Сербські беги в Боснії після завойовання її османами, потуречились. Подібно буржуазія. Флямандська буржуазія прийняла французьку мову. Німецька буржуазія на Угорщині змадярщилась. Жидівська буржуазія завсіди асимілюється з панівними націями.

Інакше там, де завойовницька кляса поміщиків натрапляла на селянський нарід, який у ході історії стратив свої вищі верстви. В цьому випадку поміщики не асимілюються. Так німецькі поміщики ніколи не асимілювались із словянами, мадярські шляхтичі не асимілювалися з румунами, словаками, українцями. І таксамо польський шляхтич ніколи не асимілювався з українськими селянами. Подібно й буржуазія. Німецькі фабриканти в промислових чеських містах не чехізувалися; італійські купці в Далматії не сербщились; шведська буржуазія у Фінляндії не фінщилась.

Однак, коли міняється соціяльна структура більшости, тоді міняються теж і умови національної асиміляції більшости. Коли чехи в XIX ст. пробудилися до національного життя, тоді і серед них почався процес реасиміляції. Шляхта й буржуазія чеського походження, що вже в ході часу понімеччилася, повертає назад до свого народу.

Тимто асиміляція поміщиків і буржуазії завсіди залежить від соціяльної структури більшости, серед якої вони живуть.

До обєктивних умов, що сприяють асиміляції, слід зараховувати теж **ідеологічні**. В часах реформації, або в часах англійських революцій та в часі великої французької революції, коли великі релігійні й політичні ідеї охоплювали всю психіку людини, національність людини в порівнянні з ними видавалась маловажним. Тимто в цих часах асиміляційна сила великих ідей була велика.

Часи лібералізму, що його ідеалом була вільна торгівля, мир, космополітизм, були для асиміляції сприятливі. І соціялізм виявляв велику асиміляційну силу, яку свідомо, додаю, використовували соціялісти панівних націй у відношенні до робітництва поневолених народів.

Проте, в часах імперіялізму, коли поневолені і колоніяльні народи приходять до національного пробудження й свідомости, національна асиміляція надибує вже на чималі трудноці. Навіть найменші народи боронять своє право на національне й незалежне існування.

Великою перешкодою для асиміляції є різність раси (в антропологічному розумінні). Чим більше віддалення раси, тим трудніща асиміляція. Китаєць в Індіях або на маляйських островах асимілюється з місцевим населенням, але з нігром уже ні. Також освічений нігр, що прийняв американську культуру й мову, не асимілюється з білими.

Ще трудніша асиміляція, коли до противенства раси приходить ще противенство культури. Між такими культурами, як европейсько - американська з одного боку та китайська, магометанська або індуська з другого, — існує пропасть, що теж утруднює асиміляцію.

Також різниця релігії є перешкодою для асиміляції. Національне самозбереження поляків улегшує релігія. Поляк-католик надибає на заході на протестанта-німця, на півночі й сході на православного москаля, на сході на православного українця. Вірмени мають у своїй вірмено-григоріянській церкві підпору для збереження своєї народности. Релігійна спільність сприяє асиміляції. Церковна унія з 1596 р. улегшувала спольщення української шляхти й вищого українського духовенства. Проте націоналізація церкви гальмувала асиміляцію. Так оснування болгарського ексархату перешкодило у великій мірі погреченню болгар.

Також споріднення мови пособляє асиміляції. Українська мова стоїть ближче до московської як до польської: українці в Росії легше русифікувалися, українці в Галичині польонізувалися трудніше. Білоруси легше русифікувались як литовці.

Все, що ми говорили досі про національну асиміляцію на підставі праці Отто Бауера, відноситься до **мирної** асиміляції. Від неї слід відрізняти **насильну** національну асиміляцію.

Насильна національна асиміляція може мирну асиміляцію прискорити, коли їй сприяють умови; вона безуспішна, коли цих умов недостає. Проте при певних умовах насильна асиміляція спричиняє протилежні наслідки. Насильство та примус викликають ненависть, а національна ненависть була, є і завжди буде великою перешкодою для асиміляції. Відродження поневолених народів, пробудження їх до національної свідомости й життя, боротьба їх за скинення національного ярма нівечать насильну асиміляцію.

(Кінець).

ПАКУНКИ „КЕР" ДЛЯ СКИТАЛЬЦІВ В ЕВРОПІ.—На цій картині бачимо діточу одіж, зроблену з матерії, яку можна вислати до Европи в т. зв. „бавовняних пачках" через „КЕР" в ціні $10 за пачку. З цеї матерії можна робити одіж теж і для старших. Адресувати: CARE — 50 BROAD STREET, NEW YORK 4, N. Y.

До питання ідеологічної еволюції СССР.

(Продовження зі стор. 2-гої).

українським же колгоспникам підчас своїх парадних бесід — говорить інше.

СССР уже не має своєї сталої ідеології. Керівні діячі СССР тепер керуються лише одним випробуваним принципом: всяка ідеологія і всяка тактика добра, якщо вона іде на зміцнення адміністративного апарату країни, як знаряддя кращого тримання в руках мільйонів мас. Все, що не відповідає цій тезі — те не має права на існування. Тому там або тоді де треба — вожді СССР стануть білими, червоними, чорними і т. д. Зрештою, вони можуть стати ким завгодно, аби тільки лишитися при владі. Якби „батько" знав, що завтра ввесь світ буде під його ногами — він напевно погодився б назвати себе навіть ослом, аби лише досягти своєї мети. Тому не виключене, що в майбутньому, в залежності від зовнішньої і внутрішньої ситуації, СССР може прибирати ще більш чудернацьких форм свого існування.

Одначе, повторюємо, не можна сказати, що така „чудернацька" політика завжди буде на користь СССР. Завдяки своїм серйозним заграванням з російсько - шовіністичною реакцією, СССР, поруч здобуття деяких симпатій серед реакційних кол, одночасно ще більше втратив і втрачає своїх приятелів. І то не тільки в самому СССР, але й поза межами його.

Треба сказати, що був час, коли в СССР справді серіозно думали про світову комуністичну революцію. То був час Леніна, Троцького, Зінoвєва, Каменева, Преображенського та ін. Тим людям не можна було закинути шовінізму. Не даром гаслами тієї „загірної комуни" захопилося було в свій час навіть багато української інтелігенції (Хвильовий, Блакитний, Михайличенко та ін.) Але незабаром все те розвіялося „мов той сизий димок..." (див. „Вальдшнепи" М. Хвильового). Треба було мати прозірливість Троцького, щоб ще в 1924-25 рр. оцінити сталінську політику як „термідоріантство" (тобто, поворот до реакції — на зразок з подій великої французької революції). Бо в той час, як Троцький розглядав СССР як „вогнище пролетарської революції", яке мало б запалити жовтневу революцію в усьому світі, Сталін став на іншій позиції. Він взяв під сумнів, чи те вогнище зможе запалити революцію в усьому світі, і тому на його думку, СССР має бути лише базою світової революції. Ясно, що цей погляд в порівнанні з троцькістським, був реакційним, бо Сталін взяв під сумнів можливість скорої комуністичної революції в решті світу і пішов фактично за принципом „краще синиця в жмені ніж орел в небі". Тому замісць думати про „світову революцію", Сталін і його „соратнікі" силою факту почали зміцнювати лише СССР... „батьківщину світового пролетаріяту", тобто, фактично, Росію.

Варто тут відмітити, що ці опортуністичні погляди Сталіна зовсім не нові. Ще в 1917 р. на VI. червневому зїзді РКП (б), (російської комуністичної партії большевиків) Сталін, полемізуючи з проф. Преображенським, висловив погляд, що „не виключена можливість побудови соціялізму навіть в одній, окремо взятій країні". Іншими словами, Сталін видно вже тоді бачив, що „побудувати соціялізм" — це досить складна і нелегка музика, а от відновити стару, хай хоч і під іншим плащиком Росію — це справа значно простіша.

Але навіть незалежно від того, чи теперішній СССР ; „білий чи „червоний" — ця імперія навіть вже в недалекому майбутньому могла б вирости у велику світову потугу, що криється не тільки в її великих матеріяльних ресурсах і людських резервах, але, головно, в тому, що на світі і досі є не мало дурників, які можуть повірити в усе, тільки не в те, що серед совєтських громадян є також такі, що знають — скажімо — вищу математику.

„ВСЕ ПРО НАС"

ОГЛЯД КНИЖОК — СТЕФАН ПІРС

Ми звикли бачити, що як двоє людей бються, то стараються нанести один другому якнайбільше ударів. А чи знаєте, що індіяни в Південній Америці не бють один одного, а натомісць патиками луплять в камінь і при тім вигадують різні лайки на противника? Чи знаєте, що ескімоси змагаються спокійно, без болю, видумуючи й співаючи один одному образливі пісні? Чи знаєте, чому люди, що живуть на півночі, мають світле волосся, сині очі та білу шкіру, тоді, як населення південних гарячих країн має темну шкіру, чорні очі та чорне волосся? Чи різна поведінка, різний зовнішний вигляд людей є ознакою того, що вони також дуже різняться і своїми духовними здібностями?

Ева Нокс Іванс, в своїй маленькій, ілюстрованій книжці — „Все Про Нас" — (видання „Кепитал Поблишинг Ко.") — дає відповіди на ці та інші біологічні, соціяльні та історичн питання. Робить це так зручно й розумно, що не тільки діти, для яких призначено книжку, але й дорослі можуть багато де-чому навчитися. З фактів та прикладів, про які цікаво оповідає авторка, виявляється, що не зважаючи на різницю в звичаях, вигляді, расі та релігії, народи світу мають між собою багато більше спільного, ніж того, що їх різнить. Пояснити це можна почасти тим, що всі ми одного походження, але багато століть тому назад були розкидані по цілім світі землетрусами, повенями та вічним шуканням за поживою. Тому різниця у вигляді й звичках між людьми зявилася в значній мірі в наслідок пристосування людей до різних кліматичних та географічних умов.

Різницю в кольорах шкіри Ева Іванс пояснює так: „Меламін є такий хемічний чинник, що надає шкірі темний кольор; каротін — жовтявий кольор. Тому людина, яка має в своїй шкірі багато меламіну, є темношкіра, а та, що має багато каротіну — має жовтявий кольор шкіри. Хто має трохи меламіну й трохи каротіну та тонку шкіру, що просвічує жилки, у того шкіра світлого кольору. Тому можна сказати, що біла людина це та, яка має мало меламіну й мало каротіну. Шкіра покриває мясо й кости, це все. Вона не має нічого до діла з іншими внутрішними ознаками, чи з розумом. Вона дещо впливає на наш зовнішний вигляд, але так само як впливає руде волосся, кирпатий ніс, чи довгі ноги... Все це є тільки зовнішними ознаками".

Про американців Іва Іванс говорить так: „Вони прийшли зі всіх кінців, з різними обличчями, різною поведінкою, мовою... Вони були всі різні — ці люди з багатьох країн — бодай до свого приїзду до Нового Світу. Коли сюди прибули, здобули одне спільне — всі стали американцями. Бути американцем не залежить від того, де людина жила перед тим. Не має також значення, до якої раси належить, чи до якої церкви ходить. Як каже авторка книжки: „тяжко відрізнити італійця, що ходить до католицької церкви, від того італійця, що відвідує єврейську синагогу, чи методистську церкву". Тут вони всі американці, бо „американський нарід — це всі, що прибули сюди, аби тут жити. Якби сюди не приїхали еспанці, англійці, французи, Америка не була б такою як є. Не було б цеї Америки, яку ми любимо, як би не прибули до цеї країни голандці, словяни, африканці... Не робить великої різниці також і те, коли саме приїхали ті люди, чи в 1600 році, чи в 1942. Важно, що вони приїхали і тут живуть".

„Всі, що приїхали сюди", каже Е. Іванс, „привезли щось з собою. Часом якісь нові страви, новий спосіб їх приготовання. Часом — нові машини, чи знаряддя для виробу нових машин. Привезли з собою здібність малювати чудові образи, чи захоплююче грати на піяно чи скрипку. Привезли нові способи лікування хворих... Було би дивно любити наші образи, малюнки, чи наші потяги, чи радіо, книжки... страви, які їмо, одяг, що носимо й разом з тим ненавидіти когось з американців, які привезли для нас ці речі з собою".

Закінчує свою маленьку книжку Ева Іванс такими словами: „Люди — це особливі тому, що люди — це МИ;" Ясно, що під словом „ми" вона розуміє кожну людську істоту в світі.

Загальна Рада — **ФЛІС.**

Святочна Академія в честь поляглих героїв України

(Надіслане з Форальбергу).

Культурно - освітна Колегія при Українській Делегатурі Суспільної Служби Переселенців у Форальбергу із Пластовим Карпатським Кошем влаштували в суботу, 24. травня, 1947, в Геціс величаву святочну академію в честь Головного Отамана Симона Петлюри, основоположника революційного руху полк. Евгена Коновальця та всіх поляглих борців за волю України.

Потяги із своєї догідною сполукою дали можність взяти участь великій кількості українців. Всіх прибувших повели наші пластуни в недалекий лісок до пластового табору біля відпустового місця Арбогаст, де в гарній каплиці того ж святого з 18 ст. при гарно прибраній символічній домовині, прикритій червоно - чорною китайкою з шаблями на хрест та березовим хрестом з терновим вінком й національними барвами о. дек. Скасків в асисті духовенства відправив поминальне Богослуження. Панахиду відспівав хор української чол. капелі „Ватра" з Брегенц, під дириґентурою проф. Л. Туркевича. Почесну варту при домовині тримали пластуни. В середині каплиці рядами в одностроях стояли пластунки й пластуни та почесна чота з пластовим прапором Карпатського Коша. Свої, як і чужі, зацікавлені українською маніфестацією, виповнили каплицю вщерть. Проповідь виголосив о. дек. Скасків, який змістовно зясував українську традицію поминання померших в краю, яку українські скитальці взяли із собою та дальше продовжують на еміґрації. Отець Проповідник згадав про українських Героїв, які на мурах Києва ще в княжій добі віддали своє життя в обороні України перед загрозою східних орд, про героїчні подвиги козацької доби з великим гетьманом України Богданом Хмельницьким під Корсунем, Жовтими Водами, Берестечком і т. п. про тих українців, які своїми білими кістками сушили болота царського Петербургу та згинули в далеких тайгах холодного Сибіру, про героїчні подвиги перших визвольних змагань Січових Стрільців, які склали свої буйні голови на вівтар Батьківщини за всеукраїнські ідеали на Лисоні, Потуторах, Львові, Бережанах, в чотирохкутнику смерті, героїв звід Крутів та Базару, про провідників української революції гол. от. С. Петлюри та полк. Е. Коновальця, про Бриґідки та Березу Картузьку, про тисячі закатованих українців в тюрмах Львова, Дрогобича, Станиславова, Житомира, Бердичева, Вінниці, Києва і т. п., похованих в масових гробах, про новітніх українських героїв поляглих під Бродами, Золочевом та ін. місцевостях, про теперішніх наших героїв, борців з Краю. Український народ рік-річно поминає цих вибраних синів України, які ні на мент не зложили рук в своїй боротьбі за вільність українського народу та які стали дороговказом і піддержкою на дусі для нас в запоруці, що прийде ще час пімсти за всі заподіяні тяжкі кривди українському народові.

По поминальнім Богослуженні слідувала святочна Академія під голим небом, на лоні природи, серед альпійських скал й форальбергських дрімучих лісів, біля українського пластового табору на Арбогасті. На природнім підвищенні скали, на тлі українського килима вітали присутних гостей портрети Петлюри та Е. Коновальця, прибрані українськими рушниками з цвітами та тризубом посередині. На фоні природної декорації, українська чол. капеля „Ватра" розпочала святочну Академію стрілецькою піснею „Сповнилась міра", звук якої сколихнув дрімучий ліс та розніс гомін української пісні далеко по скелях та дебрах мальовничого форальбергського краєвиду. Святочний реферат виголосив голова культ.-осв. Колегії Форальбергу, який зясував присутним велике історичне значення двох дат з нашої новітньої історії: 23. 5. 1926. — убивство гол. от. Петлюри в Парижі та 23. 5. 1938. убивство пол. Е. Коновальця в Ротердамі. Оба новітні українські герої впали жертвою злочинної ворожої руки. Оба тішилися широкою популярністю серед українства. Оба — це герої, зроджені з пожеж і революції 1917 р. вели український народ до боротьби проти запеклого віковічного ворога України.

Полк. Е. Коновалець — це побратим С. Петлюри ще з часів пожеж 1917-1922 рр. Є організатором ударних військових частин українського визвольного руху — Січових Стрільців. По першій програній війні організує він запілля, стає вождем великої підпільної армії, яка дальше змагається за краще майбутнє. Коли зближався час нашого визволення, ворог завжди катував та нищів кращих борців за святі національні ідеали, говорив прелеґент. Українська Повстанча Армія веде під цю пору надалі запеклу боротьбу з ворогами з краю за ті ж самі ідеали, за які наложили свої голови С. Петлюра та Е. Коновалець. По рефераті хор. капеля „Ватра" виконала пісню „Що то за грім", яка дзвінко розносилася по горах, вкритих старими соснами на тлі заходячого сонця. Пластун Новак з Брегенцу гарно продеклямував вірш „Ідім до них", а хорова капеля „Ватра" по мистецьки виконала народну пісню — „Ой нагнувся дуб високий" та з чуттям вязанку стрілецьких пісень. В ній проф. Л. Туркевич, як майстер диригентури, дав доказ, що крім орхестрових диригентських здібностей, має спеціяльно високе знання в інтерпретації хорової музики. Пластовий юнак з Дорнбірну чутливо віддеклямував вірш Ю. Клена „Київ". „Ватра" знова відспівала „Засумуй трембіто", та кілька стрілецьких пісень, а пластун Р. Татарський вдало віддеклямував „Терновий вінок". Святочну Академію закінчено хоровим виступом „Ватри", яка проспівала „Музики" та „Наш рідний край".

Підчас перерви присутні відвідали пластовий табор Карпатського Коша. Перед входовою брамою з написом назви коша, пластова стійка привітала гостей та попросила увійти ближче в пластовий табор. За брамою на високім машті гордо маяв український національний прапор та пластова ідея. По таборі розтягнені шатра із своїми знаменами гуртків; дівочий: смерічки та мужеський: лисенят, відмедят, турів, бобрів, оленя, львів та інш. Командант коша примістився при гуртку бобрів. За табором находились пластові кухні з ватрою, де варилась пластова кулеша.

Сама програма веселої ватри була уміло та гарно укладена пластовим сеніором мгр. Скоценем. В неї входили деклямації, народні танки, скечі, співи і т. п. Від австрійців привітала молода пластунка присутних з побажанням скорого повороту домів та зорганізування подібного табору серед наших улюблених, вимріяних Карпат, де австрійська пластова молодь радо відвідала б.

Пластовий гурток ім. Лесі України з Інсбруку відспівав ряд українських пісень та виконав гарний ритмічний танець. Ціла програма розпочата в 8. год. ввечері, відбулася на тлі полумя горючої пластової ватри. Все це нагадувало присутним колишні українські пластові табори з Карпат, де пластова молодь поисувалась нераз.

З грімким пластовим українським кличем закінчено цю частину. Відтак виконано інсценізацію п. мгр. М. Рудко п. н.: „Довбуш", або „Сон Пластуна" в лісі, на тих самих скалах під освітленим рефлекторів, зміст якої є: Пластуни в своїй мандрівці по Карпатах, розкладають шатро в лісі, палять ватру та готуються до нічлігу. На стійці лишається пластун Василь, який бачить з півночі привид. До нього приходять мавки та чугайстир, які заманюють його на високу скалу, де він бачить кремезну постать Довбуша. Василь просхає його, показати йому свої скарби. Добуш погоджується на те, передає їх пластунам для дальшого збереження: Ці скарби є пластовим гаслом: сила, краса, обережність та бистрість, яке вони зберігають у своїх серцях. Ролю Довбуша по мистецьки виконав п. Ів. Кульчицький — пластун сеніор, який підтвердив, що сцена йому не чужа. Деякі монологи артистично виконав мгр. Скоцень. Роля Василя випала рівнож бездоганно. Прецудна гра наших пластунів-аматорів, серед лона природи по крутих скелях, вкритих таємничими лісами, на тлі освітлення рефлекторами залишила присутнім незатерті враження чародійної національної романтики з патріотичним змістом інсценізації. Виставу закінчено біля півночі.

Слід згадати, що місцевий губернатор французького Військового Управління в Геціс н. команд. Коше зо своєю дружиною були захоплені цим святом та на знак спомину зробили з кошовим отаманом, пластунами та деякими гістьми знимку на тлі догорающої ватри. **Осок.**

НЕ ПОМОГЛО! — „Олд Мен Рівер", як співається у пісні про ріку Мисисипі, дався цього року в знаки населенню, що мешкає біля його берегів. Не помогли тами, що їх додатково будували, як це було в Айові, де знято цю картину. Вода їх порозривала та позаливала і знищила тисячі акрів доспіваючої пшениці.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо зпочатку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

7712. Смерека Антона з села Ремезівці, Золочів, від Смерека Анни.

7714. Міллер Ганса з Екатеренодару від Яценко Тамари (Тошина).

7715. Кунз (Зелінд), Пастрик Анелі з с. Александрова, Ковель, від Нікель Маріянни.

7716. Врублевський Вінкентія від Врублевський Ярослава з с. Петривків, Товмач.

7717. Іваськевич Івана з с. Галич, Підгайці, від Іваськевич Івана з с. Вербів.

7718. Несторович Юльки (Охман) від Станай Митра з с. Репід, Сянік.

7720. Климко Василя з с. Ланчин, Надвірна, від Климко Нестора.

7722. Зуб Пелагії (Олексіл)

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 27. червня 1947 р. помер **ПЕТРО СТАВНИЧИЙ** член Бр. св. О. Николая, від. 293 У. Н. Союзу в Бруклин, Н. Й.
Покійний вступив до У. Н. Союзу в 1926 р. Походив зі села Скоморохи Нові, пов. Рогатин, Галичина. Полишив жену Агафію, три дочки, двох синів, зятя і внуку.
Похорон відбувся 30. червня з церкви св. О. Николая. — В. П. П.!
Марія Демидчук, секр.

Дня 1. липня 1947 р. помер у 60. році життя **МИХАЙЛО БАРНА** член Бр. св. Василія, від. 339 У. Н. Союзу в Філаделфії, Па.
Покійний полишив у смутку жену Марію і двох синів.
Похорон відбувся 5. липня 1947 р. — В. П. П.!
А. Хромяк, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 252, відбудуться в неділю, 20. липня, в годині 12. вполудне, в парохіяльній галі укр. прав. церкви св. Володимира при Кортез і Овклей Булвард. — І. Меґас, предс.; М. Батюк, секр.

ГЕМТРЕМК, МІШ. — Тов. Згода, від. 20, повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 19. липня, в 8. годині ввечір, в Укр. Хаті, 2240 Ґрейлінг ул. Просимо памятати, що через літо всі інші збори будуть відбуватися в кожну третю суботу в 8. год. ввечір, в Укр. Хаті. — П. Крупка.

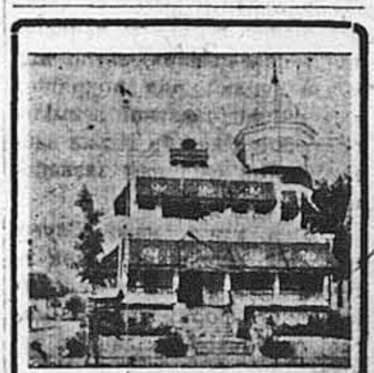
ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. ім. Івана Франка, від. 83, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 19. липня, в годині 7. ввечір, в домі Тов. У. А. Горожан, 847 Н. Френклин ул. Просимо членів прийти і забрати свою дивіденду. — С. орномаз, секр.

CLEVELAND, O. — St. Mary's Lodge 112 is holding its monthly meeting Sunday, July 20, in St. Peter & Paul Church hall, W. 7th & College Ave., directly after 2nd Mass. We urge all who are behind in their dues to please attend. — E. Lsluk, Pres.; H. Prociv, Treas.; R. Jacubic, Sec'y.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 5, відбудуться в суботу, 19. липня, в годині 7:30 ввечір, в гали У. Д. Г. Клюбу, 31-14 — 30. Евеня. Просимо всіх місцевих і позамісцевих членів і членниць прийти на ці збори, бо буде звіт урядників і контр. комісії за минулих 6 місяців, і хто ще не дістав дивіденди, хай прийде і забере собі її. Кожний член і членкиня обовязані взяти тікет на пікнік. Довгуючих взиваємо вирівнати свої залеглости. — За уряд: М. Галян, пр.; Г. Василик, кас.; Н. Барнич, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. — Піврічні збори Бр. св. О. Николая, від. 104, відбудуться 20. липня, в гали де звичайно. Просимо всіх членів прийти на збори, бо звіт уряду і контр. комісії за 6 місяців і прийняття нових членів. — М. Зельвак, секр.

БРОНКС, Н. Й. — Через 3 місяці: липень, серпень і вересень, зборів Тов. Любов, від. 298, не буде. Членські вкладки кожної неділі буде збирати касієр Тов. п. І. Гупало по Сл. Божій, в год. 10:30 перед полуднем в церковній галі, 1745 Вашинґтон Еве. — В. Морозович, секр.

ТАРЗАН, ч. 1641. Карг пляную пімсту.

Вдолі на сплаві, Кристина робила зусилля, щоб привести до притомности втоплену Товну.

Отворивши очі, Товна зі здивуванням заговорила до Кристини: „Я ж думала, що ти мій ворог".

Нагорі капітан Карг вкінці досягнув ніж руками... в одній хвилині він був вільний.

Із злобною усмішкою він зближався до поручча.